

Statens vegvesen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Konstantin Stensbak-Friesen /
41104865

Vår referanse:
15/211445-34

Deres referanse:

Vår dato:
18.11.2015

E136 Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen – klager på takstvedtaket

Vegdirektoratet fattet 14. september 2015 takstvedtak for innkreving av bompenger for prosjektet E136 Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen i Møre og Romsdal. Takstvedtaket ble kunngjort 30. september 2015 og vi har i den forbindelse mottatt 30 klager.

Statens vegvesens innstilling

Klagene tas ikke til følge.

Vegdirektoratet har vurdert klagen og kommet frem til at takstvedtaket opprettholdes. Vi mener at takstvedtaket er i tråd med vedtatte takstretningslinjer, lokalpolitiske vedtak og vedtak i Stortinget, jf. Prop. 80 S/Innst. 289 S (2011–2012) *Utbygging og finansierings av Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen på E136 i Møre og Romsdal*.

Klager på takstvedtaket

Det er kommet inn 30 klager på takstvedtaket fra:

- 1) Øyvind Granberg (leder for Tresfjord Bygdelag), 6391 TRESFJORD
- 2) Kate–Mari Pedersen, Straume, 6387 VÅGSTRANDA
- 3) Kyrre Alnes, Reistad, 6387 VÅGSTRANDA
- 4) Ole Kjell Talberg (Veggruppa, Vågstranda vel)
- 5) Joar Venaas, Voll, 6386 MÅNDALEN
- 6) Maria Pedersen, Straumsvn 104, 6387 VÅGSTRANDA
- 7) AnnKarin Bruaset, Straume, 6387 VÅGSTRANDA
- 8) Lena Pedersen Svendson, Hagevegen 1, 6387 VÅGSTRANDA
- 9) Birgitte og Bård Ivar Lindset Våge, 6387 VÅGSTRANDA
- 10) Arvid og Birgit Moe, Nedre Reistad, 6387 VÅGSTRANDA
- 11) Rauma Arbeiderparti v/Janne Søvik, 6386 MÅNDALEN
- 12) Liv Vik Eliassen, 6015 ÅLESUND
- 13) Stig Robert Talberg, 6387 VÅGSTRANDA
- 14) Inger Helga Rydfjord, Talberg, 6387 VÅGSTRANDA
- 15) Sverre A Pedersen, 6387 VÅGSTRANDA
- 16) Heidi B og Trond Amundsen, 6387 VÅGSTRANDA
- 17) Kyrre Alnes, 6387 VÅGSTRANDA
- 18) Bente Helen Smisetfoss og Dag Torfinn Hjelseth, 6387 VÅGSTRANDA
- 19) Ann–Kjersti Hernæs, Hagevegen 11, 6387 VÅGSTRANDA
- 20) Stig Olav Farkvam, Våge, 6387 VÅGSTRANDA
- 21) Åsrunn Misund, Måndalen torg, 6386 MÅNDALEN
- 22) J.P. Schout, Øvre Reistad, 6387 VÅGSTRANDA
- 23) M. Steketee, Øvre Reistad, 6387 VÅGSTRANDA
- 24) John Hjelvik, 6387 VÅGSTRANDA
- 25) Kristoffer Bådal, 6387 VÅGSTRANDA
- 26) Edna Bådal, 6387 VÅGSTRANDA
- 27) Viktoria Bådal, 6387 VÅGSTRANDA
- 28) Hans Petter Bjering, 6387 VÅGSTRANDA
- 29) Bente Helen Smisetfoss, 6387 VÅGSTRANDA
- 30) Arne M Straume, 1930 AURSKOG

28 av klagenes gjelder innkreving av bompenger for å kjøre Vågstrandstunnelen og 22 av disse klagenes er likelydende. De to øvrige klagenes gjelder bompengordningen rundt Tresfjorden.

Klagene på takstvedtaket omhandler hovedsakelig følgende punkter:

- 1) *Behandlingsprosessen av bommene på E136 bryter med Forvaltningslovens grunnleggende krav om at «like saker skal behandles likt».*

Det påpekes at Vågstrandstunnelen er et rassikringsprosjekt og bør derfor behandles på lik linje med andre rassikringsprosjekt i Norge. Klagerne er av den oppfatning at alle rassikringsprosjekter i Norge fullfinansieres med statlige midler. Klagerne ber derfor om at bompengeneinnkrevningen på Vågstrandstunnelen avvikles eller at lokalbefolkningen på Vågstranda får bompengefritak for å passere tunnelen.

- 2) *Bompengeneinnkrevningen kan ikke starte fordi Vågstrandstunnelen ikke er ferdigstilt.*

Klagerne hevder at tunnelen ikke stiller de krav til belysning i tunneler som kreves etter EUs direktiv om tunnelsikkerhet. De er derfor av den oppfatning at E136 Vågstrandstunnelen ikke er ferdigstilt og at bompengeneinnkreving ikke kan starte før tunnelen er helt ferdig. De viser i den forbindelse til dommen fra Alstahaug tingrett (05.10.15) – der stridens kjerne har vært hvorvidt selskapet Helgeland veiutvikling hadde lov til å kreve inn bompenger før veien er ferdigstilt. Retten kunne ikke se at det forelå vedtak som ga bompengeselskapet rett til å kreve inn bompenger før veien var ferdig.

- 3) *Innbyggerne på Vågstranda blir belastet urimelig fordi de må passere en bomstasjon for å kunne benytte seg av offentlige tjenester og kulturfasiliteter.*

Klagerne er av den oppfatning at bompengeneinnkrevningen fører til at innbyggerne på Vågstranda blir belastet urimelig når de skal nå offentlige tjenester som lege, tannlege, helsestasjon, kulturfasiliteter og andre offentlige instanser. De oppfatter det som spesielt urimelig fordi Vågstrandstunnelen er et rassikringsprosjekt, jf. pkt. 1.

- 4) *Bompengeløsningen rundt Tresfjorden bryter med nytteprinsippet og vedtak i Vestnes kommune.*

Klagerne mener at de som ikke har planlagt å bruke brua skal heller ikke betale for den på sin veg til sitt mål inne i Tresfjord. De mener at det er urettferdig at de som ikke har bompengebrikke må til sammen betale 90 kr for å besøke bygda. De har ingen nytte av brua og skal derfor heller ikke betale bompenger for den på en sideveg. Det vises her til større arrangementer i Tresfjord som har flere tusen besøkende.

Klagerne viser også til St. meld. 16 (2008–2009), side 87, hvor det står at man ikke kan begrunne opprettelsen av bompengeløsning på en sideveg med bakgrunn i trafikklekkasjen fra hovedprosjektet. Det vises også til et avsnitt i den samme stortingsmeldingen om sammenhengen mellom nytte og betaling i bompengeprojekter.

Klagerne oppfatter Vestnes kommunens vedtak i saken slik at Tresfjordbrua må driftes i minimum ett regnskapsår, før evaluering av opprettelse av bompengeløsning på vegstrekningen kan gjøres.

5) Omvendt timesregel er ikke begrunnet faglig

Det hevdes av klagerne at det ikke er brukt noen reelle historiske eller erfaringstall i grunnlaget for vedtaket om «omvendt timesregel». TBL og befolkningen i Tresfjord er av den oppfatning at all tid utover aktuell kjøretid vil ensidig og urettmessig gå ut over lokaltrafikken.

Statens vegvesens kommentarer til klagen

1) Behandlingsprosessen av bommene på E136 bryter med Forvaltningslovens grunnleggende krav om at «like saker skal behandles likt».

I tråd med gjeldende retningslinjer skal alle prosjekter på offentlig veg, som forutsettes finansiert med bompenger med hjemmel i veglovens § 27, godkjennes av Stortinget. Før bompengesaken kan legges fram for Stortinget, må kommunene og fylkeskommunen ha fattet forpliktende vedtak om finansieringsopplegg og om eventuelt garantiansvar.

Utbyggingen og finansieringen av fellesprosjektet Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen har blitt behandlet i tråd med disse retningslinjene og på lik linje med andre bompengeprojekter i Norge.

Vi viser i den forbindelse til at Vestnes kommune, Rauma kommune og fylkestinget i Møre og Romsdal fattet i 2009 forpliktende vedtak om delvis bompengefinansiering av fellesprosjektet og at Stortinget har godkjent dette, jf. Prop. 80 S /Innst. 289 S (2011–2012).

Vi viser for øvrig til at Stortinget ved flere anledninger har vedtatt delvis bompengefinansiering av rassikringsprosjekter, jf. bl.a. Prop. 117 S (2011–2012) *Utbygging og finansiering av E6 Hålogalandsbrua, skredsikring av E10 Trældal – Leirvik og nedlegging av Narvik lufthavn, Framnes (Nordlad)* og Prop. 81 S (2013–2014) *Utbygging og finansiering av rv 13 ved Joberget i Hordaland*.

2) Bompengeinnkrevningen kan ikke starte fordi Vågstrandstunnelen ikke er ferdigstilt.

Vågstrandstunnelen er sikkerhetsgodkjent og tilfredsstillende vegnormalens krav og EU-direktiv/tunellsikkerhetsforskriften.

I stortingsproposisjonen for fellesprosjektet, jf. Prop. 80 S (2011–2012) ble det forutsatt at bompengeinnkrevningen skal starte når begge prosjektene åpnes for trafikk. Vågstrandstunnelen ble åpnet for trafikk i desember 2014, mens Tresfjordbrua ble åpnet for trafikk den 24. oktober 2015. I tråd med forutsetningene i stortingsproposisjonen ble det

derfor i takstvedtaket lagt til grunn at innkrevingen starter den 24. oktober 2015 når Tresfjordbrua åpnes for trafikk.

3) Innbyggerne på Vågstranda blir belastet urimelig fordi de må passere en bomstasjon for å kunne benytte seg av offentlige tjenester og kulturfasiliteter.

I henhold til takstretninglinjene gis det generelt fritak for gående, syklende, passasjer i bil, motorsykler, elektrisk drevne biler, biler drevet av hydrogen og kollektivtransport i rute. De generelle fritaksordningene omfatter imidlertid ikke fritak for å kunne nå kommunale tjenester eller andre servicefunksjoner. I enkelte bompenggeordninger har det etter søknad likevel blitt gitt individuelle fritak. Det har hovedsakelig vært begrunnet med at enkeltpersoner ikke får nytte av bompengene som betales/og eller får en urimelig belastning som følge av bompenggeinnkrevingen.

I og med at dette forholdet har vært vurdert særskilt i fremlegget til Stortinget, jf. Prop. 80 S (2011–2012) og Innst. nr. 289 S (2011–2012), er det ikke aktuelt å gi et slikt fritak i denne saken. For å redusere den økonomiske belastningen innbyggerne blir utsatt for er det imidlertid lagt til grunn en rabattstruktur med forskuddsbetaling og rabatter opp til 50 pst. I tillegg ble det lagt til grunn at takstnivået knyttet til passering av Tresfjordbrua og Vågstrandstunnelen reflekterer utbyggingskostnadene for de to prosjektene.

4) Bompengeløsningen rundt Tresfjorden bryter med nytteprinsippet og vedtak i Vestnes kommune.

Dette forholdet har også vært vurdert i fremlegget til Stortinget. Det fremgår klart av stortingsproposisjonen for prosjektet at det er vurdert som nødvendig å etablere bompenggeinnkreving rundt Tresfjorden for å unngå trafikklekkasje. Det er imidlertid forutsatt at en slik ordning ikke skal belaste lokaltrafikken på dagens E136 som ikke er omkjøring, noe som er i tråd med vedtak fra Vestnes kommune og fylkestinget i Møre og Romsdal, jf. Prop. 80 S (2011–2012).

Bompengeløsningen (omvendt timesregel) på dagens E136 rundt Tresfjorden er utformet slik at det bare er gjennomgangstrafikken som må betale bompenger. Det betyr at lokaltrafikk, som ikke er omkjøring, ikke må betale bompenger. Vi mener derfor at ordningen er i tråd med Samferdselsdepartementets vurderinger av saken, Stortingets vedtak og ønsker fra Vestnes kommune og fylkestinget når det gjelder hensynet til lokaltrafikken.

Ordningen forutsetter bruk av AutoPASS-brikke med gyldig avtale. Foreløpige tall viser at om lag 90 pst. av de samlede passeringene på Skjeggstad og Skorgen i dag allerede er brikkepasseringer. Det forventes at denne andelen vil øke ytterligere. Bruk av AutoPASS-brikke sikrer effektiv innkreving av bompenger slik at størst mulig andel av innkrevde bompenger går til finansieringen av prosjektet.

Brukere kan bestille AutoPASS-brikken på www.autopass.no. Det er også tilrettelagt for at brukere kan skaffe seg AutoPASS-brikke hos lokale distributører fra mandag 28. september til 31. desember 2015.

5) Omvendt timesregel er ikke begrunnet faglig

Vi viser til at det er vanlig med «timesregel» i bompengordninger i byområder. Vi har god erfaring med bruk av «timesregel» fordi den lett å håndheve, kommuniser og forstå for brukere.

Tidsoppholdet på en time rundt Tresfjorden ble vurdert som tilstrekkelig for å unngå trafikklekkasje fra Tresfjordbrua. Det ble samtidig vurdert at regelen vil være relativt lett å forstå for brukere. Det er imidlertid viktig å understreke at «omvendt timesregel» er en ny regel som ble spesielt utviklet for dette prosjektet for å skjerme lokalbefolkningen på Tresfjorden. Slik vi vurderer det, bør ordningen evalueres etter at bompengeanlegget har vært i drift i ett år for å sikre at den fungerer i tråd med forutsetningene som er lagt til grunn for Prop. 80 S (2011–2012). I den vurderingen bør man også se nærmere på om tidsrommet mellom passeringene i de to bomstasjonene skal endres.

Kontor for bompengeforvaltning
Med hilsen

Åge K. Jensen
seksjonssjef

Stensbak–Friesen Konstantin

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.